

Startup yrityksen riskinarviointi- ja perehdytysprosessi

16. Turvallisuusjohdon koulutusohjelma

Kehitysprojektin raportti

Sari Buss

T4B Distribution Oy

Turku 4.4.2020

Aalto University Professional Development – Aalto PRO

Tiivistelmä

Tämän kehitystyön tavoitteena oli luoda yleisötapautumien infrastruktuurin pystytykseen startup yritykselle työturvallisuusriskien arviointiin ja työntekijöiden perehdyttämiseen soveltuva tapahtumakohtainen riskinarviointi- ja perehdyttämismenettely. Lisäksi tavoitteena oli luoda helppo menettely, jonka avulla T4B Distribution Oy:n henkilökunta ja vuokratyöntekijät voivat ilmoittaa läheltä piti -tilanteista.

Kehitystyössä perehdyin kirjallisuuden kautta turvallisuuden johtamiseen, turvallisuusasenteisiin, työturvallisuusriskeihin ja niiden arviointiin, perehdytyksen merkitykseen työturvallisuuden hallinnassa, poikkeustilanteiden ha-vaitsemiseen ja niihin varautumiseen sekä aiheeseen liittyvään lainsäädäntöön ja viranomaisvaatimuksiin. Yrittäjän haastattelut sekä asennustyömailla vierailuni auttoivat muodostamaan näkemyksen käytännön työturvallisuustilanteista ja -haasteista.

Kehitystyön tuloksena on kolme dokumenttia, joita suosittelen aktiivisesti käytettävän T4B Distribution Oy:n tulevilla työmaakohteilla:

- Vaaratekijöiden tunnistaminen ja riskinarviointi
- Työntekijän henkilökohtainen perehdytys ja opastus
- Työtapaturman / läheltä piti -tilanteen ilmoitus- ja tutkintalomake

Yrityksen tulee huolehtia myös em. dokumenttien asianmukaisesta arkistoinnista, jotta se pystyy tarvittaessa osoittamaan täyttäneensä myös lakisääteiset työturvallisuusvelvoitteensa näiltä osin.

Suomessa kunnissa ei ole yhteneväisiä dokumentointikäytänteitä yleisötapautumien turvallisuuden varmistamisessa. Suosittelen, että yrittäjä on yhteydessä pelastustoimeen, jonka vastualueella yleisötapautuma kulloinkin toteutetaan tai kunnalliseen toimijaan saadakse paikalliset toimintaohjeet ja täytettävät dokumentit, kuten esimerkiksi pystytystodistus.

Lomakkeiden aktiivinen käyttäminen tulee osoittamaan, miten toimivia ne ovat käytännössä ja miten niitä tulisi edelleen kehittää.

Sisältö

1	Johdanto	1
1.1	Kohdeyritys ja sen tarpeet	1
1.2	Yrityksen toimintaan liittyviä erityispiirteitä	2
1.3	Kehitystyön tavoitteet ja rajaus	4
2	Keskeisiä käsitteitä ja määritelmiä.....	6
2.1	Turvallisuuden johtaminen.....	6
2.2	Turvallisuusasenteet	7
2.3	Työturvallisuusriskit, niiden arvioiminen ja pienentäminen.....	8
2.4	Työturvallisuusriskit yhteisellä työpaikalla	10
2.5	Perehdytys työturvallisuusriskeihin	11
2.6	Poikkeustilanteet ja niihin varautuminen	12
3	Työturvallisuuden johtaminen ja hallinta startup -yrityksessä	13
3.1	Turvallisuuden johtaminen ja merkitys.....	13
3.2	Ohjaava lainsäädäntö ja viranomaisvaatimukset.....	13
3.3	Työturvallisuus osana liiketoimintaa	15
3.4	Työturvallisuusresurssit	15
4	Työturvallisuusriskien kartoitus ja -arviointi.....	16
4.1	Riskienarviointiprosessi	16
4.2	Riskien arviointi yhteisellä työpaikalla.....	17
4.3	Poikkeustilanteet sekä niihin varautuminen.....	18
4.4	Läheltä piti -tilanteet	20
5	Perehdytys.....	22
5.1	Vuokratyövoiman perehdytys	26
6	Tulokset ja suositukset.....	29
7	Lähdeluettelo.....	36

1 Johdanto

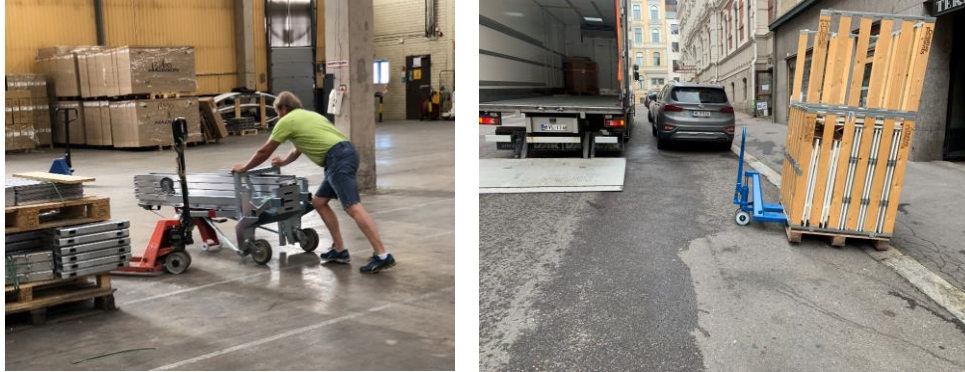
1.1 Kohdeyritys ja sen tarpeet

T4B Distribution Oy maahantuo, myy ja vuokraa avotuligrillejä, teltoja, kalusteita sekä kertakäyttöastioita. Yritys on perustettu vuonna 2017 ja varsinainen operatiivinen toiminta käynnistyi kesällä 2018. Asiakaskunta koostuu sekä yrityksistä (B-to-B) että kuluttajista (B-to-C). Toiminta keskittyy kesäkuukausiin alkaen huhtikuusta aina lokakuun loppupuolelle. Yritys on kasvanut perustamisestaan lähtien voimakkaasti ja hakee edelleen kasvua laajentaen toimintaa ympärivuotiseksi. Yrityksen tavoitteena on myös laajentua muihin pohjoismaihin sekä Balttiaan.

Yrityksen myytävät ja vuokrattavat tuotteet toimitetaan asiakkaille pääsääntöisesti paikoilleen asennettuina. Toimitusten koot vaihtelevat yksittäisestä grillistä suuriin telttakokonaisuuksiin kaikkine kalusteineen. Suurimpien telttojen kapasiteetti on lähes 200 henkeä ja kokonaisuudet voivat muodostua useista kymmenistä teltoista. Tällöin kyse on suurista yleisötapauksista kuten esimerkiksi urheilukilpailut.

Yrityksellä on kuorma-auto, jolla tuotteet kuljetetaan asiakkaille ja tapahtumapaikoille. Tuotteet lastataan ja puretaan kuorma-autosta trukilla sekä pumppukärryillä. Telttojen asennuksissa käytetään apuna yhtä tai useampaa ns. trussi-nostinta, jonka nostokapasiteetti on 600 kg. Suuremmissa kokonaisuuksissa käytetään apuna myös kurottajaa tai autonosturia.

Kuva 1 Trussi-nostin.

1.2 Yrityksen toimintaan liittyviä erityispiirteitä

Tyypillisesti yleisötapahtumien tekninen toteutus ulkoistetaan alan yrityksille, jotka vastaavat tilapäisten rakenteiden, kuten esimerkiksi telttojen toimittamisesta tapahtumaan sekä niiden pystyttämisestä. Tilapäiset rakenteet tulee esittää pelastussuunnitelmassa, jonka laatimisesta vastaa yleisötapahtuman järjestäjä.

Hyvin harvoin asennukset tapahtuvat samoihin paikkoihin tai samankaltaisina kokonaisuuksina. T4B Distribution Oy käyttää tilapäistyövoimaa asennusapuna.

Asennuksen laajuudesta riippuen asennusporukoiden koko vaihtelee. Yritys pyrkii käyttämään samoja työntekijöitä, mutta tämä ei läheskään aina onnistu. Asennus- ja purkuaikataulut ovat yleensä tiukkoja ja niihin vaikuttavat useat ulkopuolisista tekijät ja muuttujat. Osa asennuksesta ja purusta tehdään joskus myös yöllä hämärässä tai pimeässä.

Telttojen painoina käytetään betonipainoja. Yhteen telttaan käytettävien painojen yhteismassa voi olla jopa 3000 kg. Painoja siirrellään trukilla, pumpukärryillä tai kurottajalla. Työ on pääsääntöisesti ulkona tapahtuvaa ja siten alttiina kaikille mahdollisille sääolosuhteille (kuumuus, kylmyys, tuuli, sade, ukonilma ja myrsky).

T4B ei tee tapahtumasähkön asennuksia itse vaan ostaa palvelun ulkopuoliselta toimijalta. Tapahtumasähkön työmaakeskuksen toimittaa tapahtuman järjestäjätaho ennalta sovittuun paikkaan. Edelleen sopimuksen mukaisesti joko T4B tai tapahtuman järjestäjä toimittaa jatkojohdoin sähkön työmaakeskuksesta tarvittaviin työvälineisiin ja valaisimiin.

Suomessa kuntien pelastustoimet ohjeistavat erilaisten tilapäisten rakennelmien ja rakenteiden turvallisuuteen liittyvistä asioista sekä poikkeustilanteisiin varautumisesta. Ei liene liioiteltua, jos yleisötapahtumien infrastruktuurien pystyttämistä verrattaisiin rakentamiseen, sillä rajatulla alueella toimii usean eri yrityksen työntekijöitä kuljettaen, siirtäen ja rakentaen erilaisia koneita käyttäen – useimmiten tiukalla aikataululla.

Rakennustyömailla konkretisoituvat erilaiset ja -asteiset työturvallisuusriskit. Turvallisuustoiminnan tavoitteena on luoda turvallinen, häiriötön ja samalla tehokas työsuoritus. Tämä tavoite edellyttää, että työn suorittamisen paikka on turvallinen ja että siellä käytetään sekä turvallisia työmenetelmiä että työvälineitä. Näihin voidaan vaikuttaa lainsäädännön ja suunnittelun avulla. Näiden lisäksi tavoite edellyttää myös turvallista työntekijää organisaation kaikilla tasoilla. Turvallinen työntekijä on ammattitaitoinen ja tiedostaa työhönsä liittyvät vaaratekijät. Hän myös asennoituu positiivisesti työhönsä ja toimii aktiivisesti vaaratekijöiden vähentämiseksi. Turvallinen työntekijä on yleensä myös tehokas työntekijä (Markkanen 2011, s. 9).

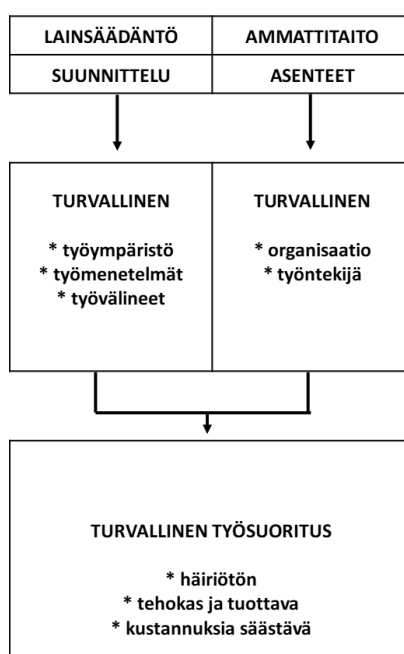
1.3 Kehitystyön tavoitteet ja rajaus

T4B Distribution Oy on nuori ja kasvuhakuinen yritys, jossa ei tällä hetkellä perustajansa lisäksi työskentele muita vakituisesti palkattuja työntekijöitä vaan se käyttää erikokoisia, tilapäisiä asennusporukoita yleisötapahtumien telttojen ja kalusteiden asennuksissa. Asennuskohteen työn laajuudesta riippuen työn kestot kohteessa voivat vaihdella puolesta päivästä useisiin päiviin ja asennusporukat voivat vaihdella jopa päivittäin. Myös asennuskohteet voivat vaihdella vilkkaasti liikennöidyistä kaupunkien keskustoista keskelle metsää metsäautotien päähän, jolloin apu ei ole lähellä ja nopeasti saatavilla

esimerkiksi työtapaturman sattuessa. Suurin osa asentajista saattaa toimia ensimmäistä kertaa osoitetuissa tehtävissä, joten ammattitaito ja kyvykkyudet vaihtelevat luonnollisesti suuresti.

Asennuksiin voi kuulua johdotuksia ja valaisimien kiinnityksiä maksimissaan 6 metrin korkeudessa. Työrupeamat ovat pitkiä, sillä asennusaikataulut ovat usein tiukkoja. Pitkien työpäivien lisäksi myös työmatkat asennuskohteisiin voivat olla pitkiä ja ruokailumahdollisuudet voivat olla puutteelliset. Nämä tekijät yhdessä vaikuttavat työntekijöiden jaksamiseen, vireystilaan ja herpaantumiseen, jolloin työturvallisuusriskit kasvavat. Tämä työ rajattiin käsittelemään vain yleisötapahäätöjen infrastruktuurin pystytykseen liittyviä työturvallisuusriskejä, perehdytystä työturvallisuuteen sekä poikkeus- ja läheltä piti -tilanteita alalla toimivan startup yrityksen näkökulmasta.

Tässä työssä tarkastellaan myös ohjaavaa lainsäädäntöä, asenteiden merkitystä työturvallisuuteen sekä työturvallisuutta yhteisellä työpaikalla, jollainen yleisötapahäätön rakentaminen ja purkaminen on.

Kaavio muokattu lähteestä Markkanen 2011, s. 9.

Työn tavoitteena oli luoda T4B Distribution Oy:lle työturvallisuusriskien arviointiin ja työntekijöiden perehdyttämiseen soveltuva tapahtumakohtainen riskinarviointi- ja perehdyttämismenettely. Lisäksi tavoitteena oli luoda helppo menettely, jonka avulla T4B Distribution Oy:n henkilökunta ja vuokratyöntekijät voivat ilmoittaa läheltä piti -tilanteista.

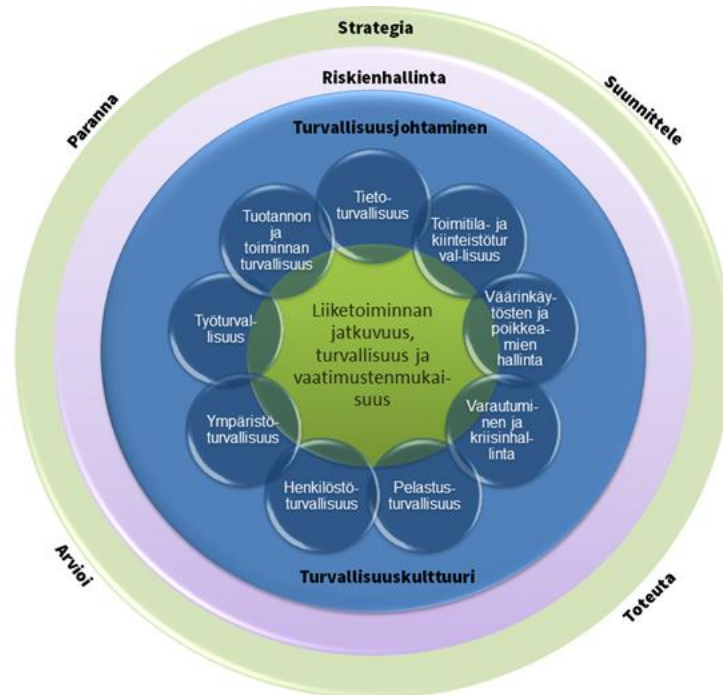
2 Keskeisiä käsitteitä ja määritelmiä

2.1 Turvallisuuden johtaminen

Turvallisuusjohtaminen ja riskienhallinta sekä niihin liittyvät päätökset ovat osa liiketoiminnan johtamiseen liittyvää päätöksentekoa. Ne eivät ole liiketoiminnan tukitoimintoja vaikkakin usein organisaatioissa ryhdytään pohtimaan näitä asioita vasta onnettomuuksien ja vahinkojen jälkeen (Leppänen 2006, s. 13). Turvallisuusjohtamisessa korostetaan johdon roolia turvallisuudesta vastaavana ja turvallisuutta ohjaavana elimenä. Johdon tehtävä on asettaa tavoitteet, tarjota resurssit ja valvoa toteutusta. Turvallisuusjohtamisessa korostetaan vahvasti ohjeiston ja standardien roolia. Tunnetuin on Työterveys- ja turvallisuusjärjestelmän vaatimusspesifikaatio OHSAS 18001 (Oedewald 2006, s. 25 - 26).

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n kehittämän yritysturvallisuusmallin mukaan yritys- eli organisaatioturvallisuus jaetaan eri osa-alueisiin, jolloin yrityksen turvallisuuskentän hahmottaminen ja tarkastelu helpottuu. Kaikista osa-alueista on huolehdittava kokonaisturvallisuuden varmistamiseksi. Turvallisuuden osa-alueet ovat osittain päällekkäisiä ja osittain tavoitteiltaan ja menetelmiltään toisistaan eroavia. Tiivistäen voidaan kuitenkin todeta, että turvallisuus voi kohdistua

- henkilöstöön – omaan tai urakoitsijan,
- tuotantoon/toimintaan
- käyttöomaisuuteen
- ympäristöön
- tietoon (Reiman 2008, s. 20 - 22).

Kuva 2 EK:n yritysturvallisuusmalli

Lainsäädäntö sääntelee erikseen turvallisuusjohtamisen yksittäisten osa-alueiden turvallisuusmääräyksiä ja myös viranomaiset valvovat vain oman hallinnonalansa turvallisuutta. Ihminen on kuitenkin tärkein suojattava kohde mutta kaikkiin yrityksen työntekijöihin ei välttämättä kohdistu samanlaisia riskejä. Lisäksi on huomioitava ulkopuoliset ihmiset, mikäli yrityksen toiminta voi vaarantaa ulkopuolisten ihmisten turvallisuuden (Leppänen 2006, s. 58 - 64).

2.2 Turvallisuusasenteet

Asenteet ovat opittuja tapoja suhtautua ympäristöömme ja toimia siinä. Asenne on jonkin asian arvioimista etukäteen, osittain myös aikaisempien kokemusten perusteella. Asenteet sisältävät kolme komponenttia: tunteet, käyttäytyminen sekä ajatukset. Asenteilla onkin selkeä yhteys turvallisuuteen ja turvalliseen käyttäytymiseen (Reiman 2008, s. 115 – 116). Turvallisuusasenteet heijastavat sitä, miten suhtaudumme riskeihin ja miten todennäköisiä ne ovat tai miten vakavia niiden seuraukset mielestämme ovat. Henkilökohtainen turvallisuusasenteemme vaikuttaa siihen minkälaisia riskejä otamme ja minkälaisia riskejä pidämme hyväksyttävänä. Jokainen on vastuussa omista riskeistään, riskinottohalustaan ja riskien seurauksista, mutta ryhmässä olemme vastuussa myös muille ryhmän jäsenille. Ryhmässä tulisi sen jä-

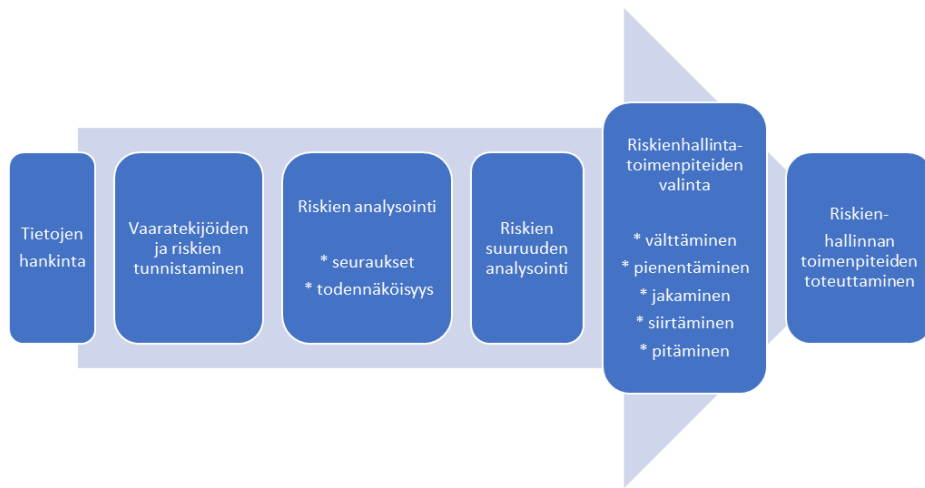
senillä olla samankaltaiset käsitykset ja suhtautuminen riskeihin, sillä asenteet ovat yksilöllisiä mutta riskikäsitykset sosiaalisia (Leppänen 2006, s. 185 – 186).

2.3 Työturvallisuusriskit, niiden arvioiminen ja pienentäminen

Riski tarkoittaa suppeassa merkityksessä jonkin vaaran aiheuttaman vahingon toteutumisen todennäköisyyden ja seurausten tuloa. Laajemmin tarkasteltuna riskillä voidaan tarkoittaa kaikkea, mikä uhkaa organisaation toimintakykyä (Reiman 2008, s. 169). Yleisin tapa käsitellä yritystoiminnan riskejä on jakaa riskit neljään riskilajiin: strategisiin riskeihin, operatiivisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin sekä vahinkoriskeihin. Työturvallisuusriskit kuuluvat vahinkoriskeihin (Ilmonen 2013, s. 65). Riski viittaa tulevaisuudessa mahdollisesti tapahtuvaan menetykseen ja vahingon vaaraan. Riski ei ole itse tapahtuma vaan se viittaa tapahtuman aiheuttamaan seuraukseen. Riskiä mitataan uhan suuruuden ja todennäköisyyden yhteisvaikutuksella (Leppänen 2006, s. 29-30).

Riski = ei-toivotun tapahtuman esiintymistodennäköisyys x ei-toivotun tapahtuman kustannukset tai vakavuus.

Riskien hallinta on prosessi, jonka tavoitteena on hallita tunnistettuja riskejä. Yrityksessä voidaan myös tehdä päätös, että kaikkia riskejä ei tarvitse hallita. Voidaan siis ottaa riskejä, jotka tunnetaan ja voidaan kantaa (Leppänen 2006, s. 119). Riskien arviointiprosessi luo perustan riskienhallinnalle ja tärkeintä on arvioida ja seurata sellaisia riskejä, jotka vaikuttavat merkittävästi yrityksen toimintaan ja jotka ovat riittävän todennäköisiä (Leppänen 2006, s. 29 - 124).

Kuva 3 Riskienarviointi- ja hallintaprosessi (muokattu lähteestä Leppänen 2006, s. 124)

Työn turvallisuutta on analysoitava, jotta löydetään työtehtäviin tai teknisiin laitteisiin ja järjestelmiin liittyvät tapaturmavaarat. Jos analyysi kohdistuu yksittäiseen koneeseen tai työtehtävään ei välttämättä löydetä prosessista tai erilaisista tapahtumaketjuista aiheutuvia vaaroja. Työn turvallisuusanalyysissä on erityistä huomiota kiinnitettävä poikkeaviin olosuhteisiin ja niistä mahdollisesti seuraaviin onnettomuuksiin. Jokaisen työvaiheen osalta on tarkasteltava esimerkiksi:

- Voiko syntyä tapaturma?
- Miten tapaturma voi sattua?
- Mitkä tekijät vaikuttavat tapaturman syntymiseen?
- Voiko työolosuhteissa esiintyä häiriöitä?
- Voiko työntekijälle sattua virhe tai voiko hän toimia väärin?
- Mitä muuta voi sattua?
- Voiko laitetta käyttää väärin?
- Voiko tekijä käyttää ns. oikotietä eli jättää jotkin työvaiheet tekemättä?
- Aiheuttaako koneen vaikea huollettavuus ongelmia (esim. huoltojen välttäminen)?
- Onko käyttäjällä vaativia työvaiheita?
- Ovatko työohjeet selkeitä?
- Voiko kone käynnistyä vahingossa?
- Voiko se, että työntekijä/käyttäjä unohtaa jonkin työvaiheen aiheuttaa vaaratilanteita? (Leppänen 2006, s. 150 - 152)

Varsinainen riskien arviointi koostuu valittujen riskien todennäköisyyksien sekä seurausten vakavuuden arvioinnista. Tapoja ja menetelmiä on useita mutta yksinkertainen tapa määrittellä riskien toteutumisen todennäköisyys on jakaa todennäköisyys kolmeen luokkaan: epätodennäköinen, mahdollinen, todennäköinen. Riskien toteutumisen seuraukset luokitellaan samoin kolmeen luokkaan: vähäiset, haitalliset, vakavat. Tällöin riskit voidaan luokitella viiteen tasoon seuraavasti: merkityksetön, vähäinen, kohtalainen, merkittävä ja sietämätön.

TAPAHTUMAN TODENNÄKÖISYYS (3x3 jaottelulla)	TAPAHTUMAN SEURAUKSET		
	1. Vähäiset	2. Haitalliset	3. Vakavat
1. Epätodennäköinen	1. Merkityksetön riski	2. Vähäinen riski	3. Kohtalainen riski
2. Mahdollinen	2. Vähäinen riski	3. Kohtalainen riski	4. Merkittävä riski
3. Todennäköinen	3. Kohtalainen riski	4. Merkittävä riski	5. Sietämätön riski

Kuva 4 Riskitason arviointi (Leppänen 2006, ss. 127)

Riski pienenee, jos riskin todennäköisyyttä tai seurausten vakavuutta tai molempia vähennetään. Tämä kuitenkin edellyttää, että vaarat on tunnistettu, riskit arvioitu ja niiden pienentämiskeinot on tunnistettu ja tehty. Ensisijaisesti on kuitenkin pyrittävä välttämään tai poistamaan riski ja vasta sen jälkeen poistamaan (Leppänen 2006, s. 167).

2.4 Työturvallisuusriskit yhteisellä työpaikalla

Yhteiseksi työpaikaksi kutsutaan sellaista työpaikkaa, jossa työskentelee samaan aikaan tai peräkkäin usean työnantajan työntekijöitä. Yhteisen työpaikan osapuolista käytetään erilaisia nimityksiä tilanteesta riippuen: esimerkiksi tilaaja, päämies, toimittaja, urakoitsija, alihankkija, palveluyritys, laitevuokraaja, kumppanuusyritys. Tilajasta voidaan käyttää myös nimitystä ”pääasiallista määräysvaltaa käyttävä”. Turvallisuuden hallinnassa olennaista on kokonaisuuden hyvä hallinta eli miten eri toimintoja sovitetaan yhteen. Ratkaisevaa tässä on tilaajan ja toimittajien väliset toimivat pelisäännöt.

Yhteisellä työpaikalla syntyy vaaratilanteita ja ongelmia, kun monta toimijaa työskentelee samoissa työoloissa aiheuttaen erilaisia vaaroja ja haittoja toisilleen. Turvallisuudenjohtamisen onnistumisen lähtökohtana on tilaajan vahva ilmaisu turvallisuuteen liittyvästä tahtotilastaan. Tämän lisäksi sekä tilaajalla että toimittajilla pitää olla asiantuntevat vastuuhenkilöt, joilla on riittävät turvallisuuspattevyudet ja johtamisresurssit.

Tilaaajan vastuhenkilö vastaa eri työnantajien turvallisuustoiminnan koordinoinnista. Yhteisellä työpaikalla vaaditaan turvallisuussuunnittelua, jotta voidaan huomioida työn vaarat sekä niihin liittyvät turvallisuustoimenpiteet. Myös aikataulut tulee suunnitella eri töiden yhteensovittamisen osalta siten, että niistä ei aiheudu vaaratilanteita eikä haittaa muille työvaiheille ja toiminoille. Toimitusta koskeviin sopimuksiin on siis sisällytettävä keskeiset turvallisuusasiat, jotta eri osapuolilla on riittävän aikaisin tiedossa ne periaatteet, joiden perusteella turvallisuus suunnitellaan etukäteen. Yhteiselle työpaikalle voidaan laatia myös ohjeita niistä asioista, joihin voi liittyä merkittäviä vaaroja, kun liikutaan ja työskennellään työpisteissä (Sauni 2005, s. 5 - 6).

Työturvallisuuslain määräykset yhteisistä työpaikoista käsitellään kohdassa 3.2.

2.5 Pehdytys työturvallisuusriskeihin

Pehdyttämisen tulee olla suunnitelmallista alkaen työhönotosta ja jatkuen niin kauan, että tulokas kykenee omatoimiseen työskentelyyn. Pehdyttämisen tavoitteena on mm.

- mahdollistaa tulokkaan myönteinen asennoituminen työyhteisöön
- lyhentää oppimisaikaa ja poistaa epävarmuutta
- vähentää virheitä ja tapaturmia, jotka voivat aiheutua työympäristön tai työtehtävien huonosta tuntemisesta
- työntekijän opastaminen vaikuttamaan työolojen ja -tapojen muuttamiseen niin, että niistä johtuvat tapaturmat ja sairastumiset vähenevät
- työntekijän tutustuttaminen hänen työtään koskeviin työsuojelumääräyksiin

Työpaikalla tulisi laatia kirjallinen perehdyttämishjelma työsuojeluasioihin perehdyttämistä varten. Ohjelman yksityiskohtaisempi sisältö vaihtelee työalan ja -paikan mukaan, mutta se voisi sisältää tärkeimpiä kohtia seuraavista aiheista:

- työturvallisuuslaki
- työpaikan työsuojeluohjeet
- työpaikalla esiintyvät vaarat ja työturvallisuusriskit
- toiminta tapaturman sattuessa
- työpaikan sisäinen liikenne, järjestys ja puhtaus työpaikalla
- henkilökohtaiset suojaimet, työvaatetus
- palohälytyksen antaminen, alkusammutuskaluston sijainti ja käyttöharjoitus
- henkilöstön hälyttäminen vaaran uhatessa
- poistumistiet
- työsuojelu- ja ensiapukoulutus

Perehdyttämisen tärkein vaihe on tehtäväkohtainen työnopastus, jossa tulokas saa työssä tarvitsemansa tiedot ja taidot. Tavoitteena on hyvin suunniteltu ja turvallinen työsuoritus. Työnopastuksessa työntekijälle opetetaan varsinainen työ sekä koneiden, laitteiden ja työvälineiden käyttö ja oikeat työmenetelmät. Työnopastukseen kuuluu myös suojalaitteiden, suojavaatetuksen ja henkilökohtaisten suojaimien oikean käytön, huollon ja säilytyksen opettaminen (Lepistö 1992, s. 14, 18-20).

2.6 Poikkeustilanteet ja niihin varautuminen

Kaikkia riskejä ei kuitenkaan onnistuta tunnistamaan tai hallitsemaan, joten on varauduttava myös siihen mitä ei tiedetä. Pyrkimyksenä on kuitenkin tunnistaa suurimmat riskit ja varmistaa, että toimenpiteet niiden hallitsemiseksi ovat riittävät (Leppänen 2006, s. 119). Eräs yleinen havainto on, että onnettomuudet ovat tyypillisesti seurausta monen pienen yksinään vaarattoman tapahtuman sarjasta eivätkä yleensä yhdestä suuresta virheestä. Koska onnettomuudet ovat seurausta monesta ajallisesti ja paikallisesti erillisestä tekijästä, on niiden ennakointi haastavaa (Reiman 2008, s. 299).

3 Työturvallisuuden johtaminen ja hallinta startup -yrityksessä

3.1 Turvallisuuden johtaminen ja merkitys

Liiketoiminnan tavoite on tuottaa omistajilleen voittoa ja kaikki toiminnot tulisi suunnitella siten, että ne voiton maksimointi on mahdollista kaikissa olosuhteissa (Leppänen 2006, s. 21). Turvallisuus onkin tärkeä osa laadukasta liiketoimintaa ja se on kilpailukykyyn vaikuttava elementti. Yrityksen turvallisuustoiminnalla pyritään minimoimaan turvallisuusriskejä sekä lisätään valmiuksia toimia onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteiden varalle. Turvallisuuden päivittäinen toteuttaminen on johdon vastuulla ja sillä varmistetaan yrityksen lailliset toimintaedellytykset, häiriötön tuotanto ja palveluiden tuottaminen, jotka vaikuttavat tuottavuuteen ja siten tukevat yrityksen kilpailukykyä (Heljaste 2008, s. 27-28). Riskien arviointi luo perustan riskien hallinnalle ja turvallisuuden johtamiselle. Tärkeintä on arvioida ja seurata riskejä, joiden vaikutus yrityksen toiminnalle on merkittävä ja jotka ovat riittävän todennäköisiä (Leppänen 2006, s. 123).

3.2 Ohjaava lainsäädäntö ja viranomaisvaatimukset

Työolojen suhteen yrityksille on lainsäädännössä asetettu vähimmäisvaatimuksia työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle. Työturvallisuuslain (738/2002) 10 §:n (Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi) mukaan kaikilla työnantajilla on velvollisuus selvittää, tunnistaa ja arvioida työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle aiheutuvat haitat ja vaarat. Lain keskeinen tavoite on kiinnittää huomiota järjestelmälliseen ja jatkuvaan työympäristön ja työolosuhteiden arviointiin ja parantamiseen. Lähtökohta on, että tunnistetut vaaratekijät on mahdollisuuksien mukaan poistettava tai ne on korvattava vähemmän haitallisilla. Tässä prosessissa työntekijä nähdään aktiivisena toimijana ja yrityksen, henkilöstön ja työterveyshuollon välistä yhteistyötä korostetaan. Vahingonkorvauslain (412/1974) mukaan työnantaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka työntekijä virheellään tai laiminlyönnillään

työssä aiheuttaa. Vahingonkorvaus käsittää hyvityksen henkilö- ja esinevahingosta (Kuusela 2005, s. 279-280).

- Työterveyshuoltolain (1383/2001) 12§:n mukaan työterveyshuollon sisältöön kuuluu mm. työn ja työolosuhteiden terveellisyyden ja turvallisuuden selvittäminen ja arviointi. Työterveyshuolto osallistuu työpaikan riskien arviointiin yhtenä asiantuntijatahona.
- Valtioneuvoston asetus kemiallisista tekijäistä työssä (715/2001, 6§) edellyttää, että työnantajan on tunnistettava työssä esiintyvien kemiallisten tekijöiden aiheuttamat vaarat ja arvioitava niistä työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle mahdollisesti aiheutuvat riskit.
- Koneiden turvallisuutta koskeva valtioneuvoston päätös (1314/1994, muutokset 1104/1999 ja 765/2000) velvoittaa koneiden valmistajat arvioimaan niihin liittyvät riskit. Riskien arvioinnin perusteella suunnitellaan ja toteutetaan turvallisuustoimenpiteet sekä laaditaan tarvittavat dokumentit ja käyttöohjeet. Osoituksena siitä, että kone täyttää sitä koskevat olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset, koneen valmistaja allekirjoittaa vakuutuksen vaatimustenmukaisuudesta ja kiinnittää koneeseen CE-merkinnän.
- Henkilönsuojaimet valitaan työpaikalla esiintyvien riskien arvioinnin perusteella (VnP 1407/1993). Myös näyttöpäätetyössä, raskaiden taakkojen, työvälineiden turvallisessa käytössä ja useissa muissakin määräyksissä korostetaan riskien tunnistamisen ja merkityksen arvioimista.
- Vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetun asetuksen (59/1999) mukaan toiminnanharjoittajan tulee tehdä turvallisuusselvitys ja toimittaa se Turvatekniikan keskuksen (TUKES), jos asetuksessa määritellyt vaarallisten kemikaalien määrät tuotantolaitoksessa ylittyvät (Ilmonen 2013, s. 25).
- Työturvallisuuslain (738/2002 49§) mukaan on työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien yhteisellä työpaikalla ”työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen kunkin osaltaan ja riittäväällä keskinäisellä yhteistoiminnalla ja tiedottamisella huolehdittava siitä, että heidän toimintansa ei vaaranna työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä” (Sauni 2005, s. 6).

3.3 Työturvallisuus osana liiketoimintaa

Mikään muu ei ole niin arvaamaton ja ennakoimaton resurssi yritykselle kuin ihminen. Materiaalisten tuotannontekijöiden käyttäytymistä voidaan kohtalaisesti ennustaa mutta inhimillisten tekijöiden vain ennakoida. Vahingon mahdollisuuksia ja niiden toteutumisesta aiheutuvia kustannuksia voidaan torjua ennakolta tai vähentää ennakoivilla toimenpiteillä, kuten panostamalla jatkuvasti henkilöstön perehdyttämisen ja työturvallisuuskouluttamiseen sekä työkykytoimintaan. Työympäristön ja työolojen turvallisen tason ylläpitäminen ja kehittäminen vaativat yrityksiltä panostusta ja aiheuttavat siten kustannuksia. Toimenpiteitä ei aina pidetä yrityksissä liiketaloudellisesti kannattavina. Lainsäädännön vaatimusten toteuttamiseksi tarvittavat panostukset ovat välttämättömiä tuotantokustannuksia muiden tuotantokustannusten rinnalla (Kuusela 2005, s. 276, 280 - 283).

Käytännön turvallisuustyö on ennaltaehkäisevää toimintaa ja sillä suojellaan mm. työntekijöitä, omaisuutta ja ympäristöä (Heljaste 2008, s. 27). Esimiehen rooli turvallisuuden varmistamisessa on tärkeä, sillä hän vastaa siitä, että työn tekemisen edellytykset ovat kunnossa. Käytännössä tämä tarkoittaa riittävien resurssien varmistamisesta sekä työoloja heikentävien tekijöiden poistamisesta. Toinen tärkeä esimiehen tehtävä on tuoda esiin turvallisuutta arvona ja yrityksen toiminnan kannalta keskeisenä asiana (Reiman 2008, s. 340 – 341).

3.4 Työturvallisuusresurssit

Turvallisuus ja sen kehittäminen on osa yrityksen toimintaa kuten mikä tahansa liiketoiminnan osa-alue ja sen kehittäminen. Kuitenkaan kaikilla yrityksillä ei ole mahdollisuuksia kehittää kaikkia toimintaansa liittyviä osa-alueita – eikä ainakaan yhtä aikaa. Yrityksen on siis priorisoitava ja valittava omaan toimintaansa liittyvät tärkeimmät asiat. Varsinkin vastikään toimintansa aloittavilla yrityksillä ei välttämättä ole tarvittavia resursseja eikä osaaamista turvallisuuden kehittämiseen (Heljaste 2008, s. 10 -11).

4 Työturvallisuusriskien kartoitus ja -arviointi

4.1 Riskienarviointiprosessi

Useimmat riskienhallintastandardit ja metodit noudattavat samaa perusrunkoa:

- määritä riskienhallintatavoitteet
- tunnista riskit (uhat ja mahdollisuudet)
- arvioi riskit määrän ja todennäköisyyden suhteen
- suunnittele ja toteuta riskienhallintatoimenpiteet
- varmista tehokas raportointi ja kommunikointi ja
- arvioi säännöllisesti riskienhallinnan taso ja onnistuminen (Ilmonen 2013, s. 27).

Riskien tunnistamismenetelmiä:

1) Toteutuneisiin riskeihin perustuva tunnistamismenetelmä:

Vahinkotilasto tai toteutuneista riskeistä koottu yhteenveto, jota voidaan käyttää apuvälineenä riskien tunnistamisessa. Tämä menetelmä ei kuitenkaan tue uudentyyppisten, toteutumattomien riskien tunnistamista.

2) Tarkistuslistoihin (check-list) perustuva tunnistamismenetelmä:

Tämä menetelmä on yksi yleisimmin käytetyistä. Hyödyllinen apuväline tämän menetelmän käyttämisessä on esimerkiksi hyödyntää standardien tai toimialan riskienhallinnan tarkistuslistoja tai tarkastusohjeita.

3) Ryhmätyönä tehtävä riskien tunnistaminen (risk workshop):

Riskilaji- tai kohdekohtainen työryhmäpalaveri, jossa pyritään yhteisen näemyksen muodostamisen ja oivallusten avulla riskihavaintoihin. Menetelmän

vahvuutena on kommunikoinnin lisääntyminen. Myös hiljainen tieto ja toimintamallien heikkoudet tulevat esiin. Keskustelun järjestäjän tulee varmistaa, että tunnistetut riskit dokumentoidaan.

4) Induktiiviset päättelymenetelmät:

Riskien tunnistamista voi systematisoida käyttämällä erityisiä päättelymenetelmiä joko erikseen tai yhdistettynä edellä mainittuihin menetelmiin. Päättelymenetelmiä on käytettävissä erilaisiin toimintaympäristöihin soveltuvia kuten esimerkiksi

- HAZOP (Hazard and Operability study)
- BIA (Business impact analysis)
- RCA (Root-cause analysis eli juurisyyanalyysi)
- FTA (Fault tree analysis)

Riskien tunnistaminen ja merkityksen tai todennäköisyyden arviointi on aina subjektiivista. Siihen käytetään aina joko sanallisia tai matemaattisilla kaavoilla laskettavia arvoja. Tulos on kuitenkin aina inhimillisistä tekijöistä kiinni, sillä kaavan on laatinut analyytikko, soveltamisalan päättänyt ihminen, tiedot kaavaan on syöttänyt henkilö ja kaikki edellä mainitut ovat voineet tehdä virheen tai heidän ääneen lausumattomista oletuksistaan on voinut muodostua looginen virhe (Ilmonen 2013, s. 99-100, 103).

4.2 Riskien arviointi yhteisellä työpaikalla

Yhteisellä työpaikalla työskenneltäessä kukin toimittaja on päävastuussa omien työntekijöidensä turvallisuudesta myös tilaajan tiloissa työskenneltäessä. Toimittaja varmistaa osaltaan työskentelyyn liittyvät olosuhteet ja turvallisuustekijät lähettäessään työntekijöitä tilaajan työpaikalle.

Toimittaja osallistuu tilaajan järjestämiin palavereihin ja on mukana vaikuttamassa yhteistyökäytäntöihin oman erikoisosaamisensa pohjalta ja tekee ehdotuksia yhteisen työpaikan turvallisuuskäytäntöjen kehittämiseksi.

Toimittaja varmistaa turvallisuusvelvoitteensa ennen töiden aloittamista mm. seuraavilla toimilla:

- tiedottaa työpaikalle tulevista työntekijöistään tilaajan vastuuhenkilölle. Myös vuokratyöntekijät on ilmoitettava.
- tarkastaa, että yhteiselle työpaikalle tuotavat koneet ja laitteet täyttävät turvallisuusvaatimukset
- tarkastaa, että nostoapuvälineet ja nostokäytännöt täyttävät tilaajan turvallisuusvaatimukset
- huolehtii, että työntekijöillä on mukanaan työn edellyttämät henkilösuojaimet
- varmistaa, että omalla henkilöstöllä on tilaajalta saadut turvallisuusohjeet (Sauni 2005, s. 21 - 23).

Tilapäiset rakenteet tulee esittää pelastussuunnitelmassa, jonka laatimisesta vastaa yleisötapahtuman järjestäjä. Suurista tai poikkeavista rakennelmista on laadittava yleensä pystytystodistus, joka tulee olla saatavilla tapahtumapaikalla. Pystytystodistuksessa on käytävä ilmi tapahtuman perustiedot sekä tilapäisen rakenteen valmistaja, käyttötarkoitus ja tuulirajoitus. Pystytystodistuksen allekirjoittavat rakennelmien pystytyksestä vastaava henkilö sekä tapahtuman turvallisuuspäällikkö. Allekirjoituksellaan rakenteen pystyttäjä vakuuttaa, että tilapäinen rakennelma on pystytetty valmistajan käyttö- ja huolto-ohjeita noudattaen ja rakennusvalvontaviranomaisen määrittämät vaatimukset huomioiden, että rakennelma on tarkoitettu aiottuun käyttöön ja että rakennelman kantavuutta tarkkaillaan koko käytön ajan käyttöohjeiden mukaisesti. Tilapäinen rakennelma voidaan myös varustaa tuulimittarilla, jonka avulla voidaan todentaa rakennelman turvallinen käyttö (Päijät-Hämeen pelastuslaitos 2014).

4.3 Poikkeustilanteet sekä niihin varautuminen

Yritystoimintaan liittyy sekä tiedostettua että tiedostamatonta riskiä. Vain tiedostettua riskiä voidaan pyrkiä hallitsemaan. Yritystoimintaan liittyy myös välittömiä sekä välillisiä riskejä. Välitön riski vaikuttaa toimintaan suoraan, välillinen riski puolestaan jonkin muun toiminnan kautta tai osana. Välittömät riskit ovat usein helpompia mieltää ja hallita, kun taas välillisistä riskeistä voi seurata täysin ennakoimattomia ja myös ikäviä yllätyksiä. Välilliset riskit voivat olla myös siksi hankalia, että usein niihin puuttuminen on vaikeaa tai se ei ole ollenkaan yrityksen vallassa. Aina kannattaa kuitenkin muistaa, että

kunhan riski on tunnistettu, sitä voidaan ainakin tarkkailla, vaikkakaan sen hallinta ei täysin tyydyttävällä tavalla olisikaan mahdollista (Ilmonen 2013, s. 69 - 70).

Suuria yleisötapahtumia toteutetaan niin ulko- kuin sisätiloissakin. Ulkona järjestettävissä tilaisuuksissa on erityisesti huomioitava mahdollisesti muuttuvat sääolosuhteet, jotka voivat johtaa poikkeustilanteiden syntymiseen. Tuuli, sade, lumi sekä jää voivat aiheuttaa vaaratilanteita. Yrityksellä tulee olla selkeät toimintaohjeet siltä varalta, että olosuhteet poikkeavat merkittävästi suunnitellusta tai muuttuvat nopeasti tapahtuman aikana. Jos olosuhde-muutoksista aiheutuu merkittävää vaaraa, on yrityksen ryhdyttävä toimenpiteisiin turvallisuuden varmistamiseksi, esimerkiksi poistamalla vaarallisia rakenteita käytöstä tai rajaamalla yleisön käytössä olevia alueita (<https://tu-kes.fi/tapahtumaturvallisuus>, luettu 14.3.2020).

Tapahtumajärjestäjän onkin hyvä ottaa ennakkoon selvää, millaiset tapahtumapaikan olosuhteet tyypillisesti ovat kyseisenä ajankohtana, esimerkiksi kuinka kovaa tuulee, imeekö maaperä vettä tai salamoiko alueella tyypillisesti. Nämä tiedot kannattaa ottaa huomioon, kun suunnitellaan, millaisia rakenteita käytetään, miten ne tuetaan ja kiinnitetään sekä miten lavat, teltat tai muut väliaikaiset rakenteet sijoitetaan alueelle.

Aktiivinen sääolosuhteiden seuraaminen parantaa mahdollisuuksia reagoida ennakoiden muuttuvaan säätilaan. Sääennusteita ja -varoituksia tulee seurata hyvissä ajoin ennen tapahtumaa, jotta ehtii tehdä mahdollisesti tarvittavia rakenteellisia muutokset tilapäisiin rakennelmiin ajoissa. Sääolosuhteita ja niiden muutoksia voi seurata myös aistinvaraisesti ja erilaisilla mittareilla.

Rakenteiden pystyttäjän on laadittava ohjeistus, miten toimitaan tiettyjen raja-arvojen, kuten tuulen nopeuden tai sademäärän, ylittyessä. Olosuhteita tulee seurata jatkuvasti ja vaadittaviin toimenpiteisiin ryhtymistä täytyy ennakoita ja edellytetyjä toimenpiteitä valmistella turvallisuuden ylläpitämiseksi, mikäli näyttää siltä, että raja-arvot ylittyvät. Uhkaavissa tilanteissa on vaaran välttämiseksi jaettava tietoa myös yleisötapahtumaan osallistuville. (Koponen 2017).

4.4 Läheltä piti -tilanteet

Työtapaturmien ehkäisytyössä on tärkeää saada tietoa kaikista läheltä piti -tilanteista, joita työpaikalla sattuu sekä vaaroista ja poikkeamista, joita havaitaan. Järjestelmällinen ilmoitusmenettely helpottaa tällaisen tiedon keräämistä. Jokainen työntekijä voi parantaa työpaikkansa turvallisuutta ilmoittamalla havainnoistaan.

Läheltä piti -tilanteella tarkoitetaan vaaratilannetta, jossa tapaturman sattuminen on ollut lähellä, mutta henkilövahingoilta on välttytty. Läheltä piti -tilanteet sekä kaikki työtapaturmat on ilmoitettava esimiehelle tai työnantajalle. Esimies vastaa siitä, että tilanteet arvioidaan ja tutkitaan sekä mietitään keinot, joilla vastaavat tilanteet ehkäistään tulevaisuudessa. Vakuutusyhtiöön on tehtävä tapaturmailmoitus jokaisesta tapaturmasta, josta voidaan olettaa vakuutusyhtiön joutuvan suorittamaan korvausta.

Läheltä piti -tilanteiden arvioinnin ja tutkinnan tarkoituksena ja tavoitteena on löytää ne työolosuhteissa, toimintakäytänteissä, ohjeistuksissa sekä suunnittelussa ja organisoinnissa olevat tekijät, joita korjaamalla ja kehittämällä pystytään tapaturmat ehkäisemään. Tutkinnassa ei etsitä syyllisiä, vaan keskitytään tekijöihin, jotka ovat olleet vaikuttamassa ko. tapahtumien syntyyn. Läheltä piti -tilanteiden tutkinnassa haetaan vastauksia kysymyksiin mitä, missä, miten ja miksi tapahtui? Tapahtumien selvittäminen riittävän pitkälle takautuvasti on tärkeää, jotta päästään aiheuttajien alkusyyihin (root-cause) kärsiksi ja niitä korjaamaan. Tapahtumien selvittäminen ja tutkinta tulee toteuttaa mahdollisimman pian tapahtumisen jälkeen. Tutkinta tulee suorittaa esimiehen johdolla ja siihen tulisi osallistua ainakin esimiehen sekä niiden henkilöiden, jotka olivat osallisena tai silminnäkijöinä tapahtumassa.

Läheltä piti -tilanteen ja työtapaturman tutkinta kannattaa aloittaa tutustumalla tapahtumapaikkaan heti kun se on turvallista. Tapahtumapaikalta voidaan ottaa valokuvia sekä haastatella työntekijöitä. Havainnot dokumentoidaan. Työtapaturmasta, jonka seurauksena on kuolema tai vaikealaatuinen vamma, on viipymättä tehtävä ilmoitus työsuojeluviranomaiselle, poliisille ja vakuutusyhtiölle. Sähkötapaturmasta tehdään ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Vakavien tapaturmien osalta tutkinnan päävastuu on poliisilla ja Aluehallintoviraston työsuojeluvastuualueen tarkastajalla (<https://www.ttl.fi>, luettu 28.3.2020).

T4B Distribution Oy:llä ei ole käytössä Läheltä piti -tilanteiden ilmoittamismenettelyä. Käytäntönä on ollut, että yksittäisten työmaiden loppuessa on pidetty yhteinen tilaisuus työntekijöiden kanssa, jolloin on saanut antaa palautetta työmaasta, työn tekemisestä ja työmenetelmistä sekä koneissa ja laitteissa havaituista vioista ja puutteista. Tämä ei kuitenkaan riitä vaan on suositeltavaa, että läheltä piti -tilanteiden ilmoitusmenettely otetaan käyttöön. Tähän soveltuu mainiosti Työterveyslaitoksen nettisivuilla julkaistu Työtapa-turman / läheltä piti -tilanteen ilmoitus- ja tutkintalomake (ks. luku 6. Tulokset). Lisäksi yrityksessä voi pohtia olisiko mahdollista palkita tehdystä läheltä piti -ilmoituksesta, sillä se voi motivoida työntekijöitä ilmoittamaan havainnoistaan.

5 Perehdytys

Työnantaja on velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Perehdyttäminen ja työnopastus ovat keskeinen osa työnantajan työsuojelutoimintaa. Työnjohdon kannalta keskeisiä turvallisuustehittäviä ovat työntekijöiden opetus, ohjaus ja valvonta. Työn opetus ja ohjaus koskevat myös vuokratyövoimaa. Työnantaja vastaa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävässä koulutuksessa opiskelijan työturvallisuudesta siten kuin siitä työntekijöiden osalta säädetään ja määrätään myös silloin, kun opiskelija ei ole työsopimussuhteessa. Lisäksi nuorten työntekijöiden opastukseen ja ohjaukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Rakenustöissä tai niihin rinnastettavissa on täysin kokemattomalle opetuksen ja ohjauksen oltava seikkaperäisempää kuin muulle työhön tulevalle (Markkanen 2011, s. 186-187).

Työnantajan on huolehdittava siitä, että työntekijät ovat saaneet riittävän perehdytyksen työhön liittyviin vaaratilanteisiin ja työn turvalliseen suorittamiseen. Tämä on tarpeellista riippumatta siitä, ovatko työntekijät osallistuneet esimerkiksi yhteisellä työpaikalla järjestettyihin yleisiin perehdyttämistilaisuuksiin. Erityisesti on muistettava, että myös lyhytaikaisissa työsuhteissa toimivat työntekijät ovat selvillä työkohteen haitta- ja vaaratekijöistä sekä työn turvallisesta suorittamisesta. On myös huomioitava, että aiemmin sovitut tehtävät ja olosuhteet voivat muuttua toimintavaiheen aikana. Tämän vuoksi on tärkeää suorittaa opastusta ja perehdytystä uudelleen aina tarvittaessa (Vasara 2010, s. 7)

Työntekijä perehdytetään pääsääntöisesti ennen töihin ryhtymistä sekä turvallisuus- ja työsuunnitelmiin että työpaikan turvallisuusohjeisiin. Perehdytyksen lopuksi on varmistettava, että asia on ymmärretty. Työntekijä perehdytetään yleisesti työvälineiden turvalliseen käyttöön ja työn aikana tapahtuvaan käytössä olevien koneiden ja laitteiden turvalliseen käyttöön.

Lisäksi työntekijälle kerrotaan, miten hänen tulee menetellä havaittuaan vaaratilanteen tai mikäli hänelle sattuu vaaratilanne. Annettu perehdytys dokumentoidaan.

Perehdyttämisen tulee sisältää:

- työpaikan yleisesittely ja erityisesti vaarat ja vaaranpaikat
- sosiaalityöt, varastot, purkaus- ja lastauspaikat, pysäköintipaikat
- turvallisuusohjeet
- liikennejärjestelyt
- paloturvallisuuteen liittyen alkusammutuskaluston sijainti ja käyttö, tupakointirajoitukset, hätäpoistumisreitit
- työvälineiden käytön yleiset turvallisuusperiaatteet ja -ohjeet
- työssä tai työpisteessä käytettävät vaaralliset kemikaalit
- yhteydenpito ja ilmoitusmenettelyt
- ensiapuvalmius
- tapaturmista ja vaaroista ilmoittaminen – miten ja kenelle
- henkilösuojainten käyttöopastus ja käyttövelvoite

Yhteisellä työpaikalla työskenneltäessä tilaaja järjestää perehdyttämistä työpaikan olosuhteisiin ja vaaratekijöihin. Mikäli tämä kuitenkaan ei toteutuisi, tulee toimittajan huolehtia tältäkin osin omien työntekijöidensä perehdyttämisestä (Sauni 2005, s. 25 – 26). Ulkopuolisen työnantajan sekä itsenäisen työsuorittajan on tiedotettava pääasiallista määräysvaltaa käyttävälle työnantajalle sekä muille työnantajille niistä haitta- ja vaaratekijöistä, jotka hänen työhönsä voi heihin nähden aiheuttaa (Markkanen 2011, s. 187).

Perehdytyksessä voidaan käyttää työnopastuslomaketta, joka varmennetaan työntekijän kuittauksella. Lomakkeen avulla työntekijälle selvitetään työmaan yleiseen toimintaan liittyvät turvallisuusasiat sekä työmaan lähiympäristön mahdolliset vaaratekijät ja erityispiirteet. Samassa yhteydessä neuvotaan ja ohjataan oikeisiin työmenetelmiin ja työskentelytapoihin. Erityistä vaaraa sisältävät työt selvitetään yksityiskohtaisesti ja varmistaudutaan, että ohjeet on ymmärretty oikein. Tällaisia töitä ovat esimerkiksi nostotyöt, purkutyöt, telinetyöt sekä putoamisvaaraa sisältävät työt. Lisäksi selvitetään toiminta mahdollisissa vaara- ja häiriötilanteissa (Markkanen 2011, s. 187).

T4B Distribution Oy työllistää tällä hetkellä vakituisesti vain yrittäjän itse. Työntekijät ovat pääosin vuokratyöntekijöitä eri vuokratyövoiman välitysyri-tyksistä. Muutamia opiskelijoita, jotka ovat halunneet ja pystyneet tulemaan eri työmaille, on yrittäjä löytänyt. Näitä henkilöitä yritys pyrkiikin työllistämään, mutta aina eivät ole nuorten opiskelijoiden ja yrityksen työmaiden aikataulut kohdanneet. Perehdyttämisen ja työnopastuksen tarve ja merkitys korostuu siis erityisesti, sillä työntekijät vaihtuvat lähes jokaisella työmaalla ja jopa päivittäin. Lisäksi nuorten työntekijöiden kohdalla varsinkin pitää huomioida myös kokemattomuus, jolloin opetus, ohjaus ja valvonta on erityisen tärkeää. Myös eri kulttuureista tulevat työntekijät pitää huomioida erityisesti, sillä heidän kielitaitonsa saattaa olla vajavainen. Monissa kulttuureissa tietämättömyyden osoittaminen ei ole suotavaa ja tästä syystä perehdyttämisen ymmärtäminen on varsinkin varmistettava.

T4B Distribution Oy:n elinkaaren tässä vaiheessa yrittäjä itse vastaa työmaidensa työntekijöiden perehdytyksestä, opastuksesta, nosto- ja muiden laitteiden käytön opetuksesta sekä valvoo, että kaikki työtehtävät suoritetaan turvallisuusohjeita noudattaen ja että tarvittavia suojaimia käytetään. Yrittäjä tutustuu aina, mikäli mahdollista, työmaahan tarjouksen tekovaiheessa. Useimmiten yrittäjä on käynyt työmaalla ennen kuin varsinainen tapahtumakenttien, grillien, muiden tilapäisten rakennelmien (esimerkiksi terassit tai lattiat) tai kalusteiden asennus yleisötapahtumaa varten aloitetaan. Ennen työn aloittamista tuleekin yrittäjän suunnitella työmaa ja siellä tehtävä työ siten, että mahdolliset turvallisuuspuutteet – ja riskit tunnistetaan sekä mahdolliset erityisolosuhteet. Tätä suunnittelua ja ennakointia varten on tässä projektityössä luotu T4B Distribution Oy:n toimintaan soveltuva Vaaratekijöiden tunnistaminen ja riskinarviointi -lomake (ks. luku 6. Tulokset). Vaaratekijöitä tunnistettaessa sekä riskejä arvioitaessa tulisi toimia ns. PAT -periaatteella, joka tarkoittaa, että Päätäjät, Asiantuntijat sekä Työntekijät tulisi ottaa mukaan tunnistamaan ja arvioimaan. Päätäjänä toimii T4B Distribution Oy:n yrittäjä, asiantuntijana tapauskohtaisesti esimerkiksi ulkopuoliselta palveluntuottajalta vuokrattavan kurottajan toimittaja tai ao. yrityksen edustaja. Asiantuntija voi myös olla esimerkiksi tapahtuman järjestäjän eli tilaajan turvallisuudesta vastaava henkilö, joka tuntee mahdolliset erityistilanteet tai muuttuvat olosuhteet.

Tapahtuman järjestäjän kanssa käydään läpi pelastustiet, jotta ne osataan pitää vapaana tapahtuman rakentamisen ja purun aikana. Lisäksi tapahtuman järjestäjän vastuulla oleva tilapäissähkön toimittaminen työmaalle varmistetaan.

Työntekijöiden perehdyttäminen työmaan työturvallisuusriskeihin onnistuukin kätevimmin osallistamalla työntekijät tunnistamaan ja arvioimaan riskejä. Tämä ei kuitenkaan ole aina mahdollista, jos esimerkiksi uusi työntekijä aloittaa työmaalla myöhempänä päivänä, kuin työmaan pystyttäminen on alkanut. Vaaratekijähän pitää olla tunnistettu ja riskit arvioitu jo ennen kuin T4B Distribution Oy aloittaa työmaalla työskentelyn. Tällaisessa tapauksessa tulee työmaan vaaratekijät ja riskit erityisen huolellisesti perehdyttää myöhemmin saapuvalla työntekijälle.

Suosittelavaa onkin, että T4B Distribution Oy:ssä aloitetaan systemaattinen vaaratekijöiden tunnistaminen ja riskinarviointi hyödyntäen luvussa 6 esitettyä lomaketta.

T4B Distribution Oy:n yrittäjän tulee perehdyttää ja opastaa kukin työntekijä henkilökohtaisesti työhön liittyviin vaaratilanteisiin ja työn turvalliseen suorittamiseen. Tätä tarkoitusta varten on tässä projektityössä luotu T4B Distribution Oy:n toimintaan soveltuva Työntekijän henkilökohtainen perehdytys ja opetus -lomake (ks. luku 6. Tulokset). Työntekijät voidaan perehdyttää ja opastaa myös ryhmässä, mikäli kaikki työntekijät tulevat käyttämään työmaalla kaikkia laitteita kuten esimerkiksi sähkötrukki, trukki, pumppukärri, trussinostin, kuorma-auton takakippilava jne. Työntekijät voidaan myös jakaa pienempiin ryhmiin ja perehdyttää kullekin ryhmälle tarpeelliset tehtävät ja laitteet, mikäli käytännössä ryhmien kokoonpano ei muutu. Ryhmän koko kannattaa harkita tarkkaan ja tapauskohtaisesti, jotta perehdytys, opetus ja opastus varmasti tulee ymmärretyksi.

Työntekijän henkilökohtainen perehdytys ja opastus -lomake soveltuu konkreettisen perehdytyksen ja opastuksen muistilistaksi ja samalla tulee perehdytys dokumentoiduksi. Käymällä lomakkeeseen kirjatut työntekijälle selvitetävät asiat läpi siten, että yrittäjä näyttää käytännössä, miten jokin laite toimii. Tämän jälkeen työntekijä kokeilee saman itse.

Varsinkin nostotöitä voidaan pitää erityistä vaaraa sisältävinä töinä, joten mm. trussi-nostimen käyttö on selvitettävä ja näytettävä yksityiskohtaisesti. Tämän jälkeen työntekijä osoittaa ymmärtämisensä ja oppimisensa testaamalla ja käyttämällä nostinta yrittäjän valvonnassa ensimmäisen kerran ja ennen varsinaiseen työhön ryhtymistä. Näin toimien on mahdollista varmistua, että asia tuli ymmärretyksi ja että trussi-nostimen käyttö on hallinnassa. Vain yrittäjän näyttämänä voi jokin asia jäädä työntekijän kokemattomuuden tai kielitaidon vuoksi huomaamatta tai ymmärtämättä.

Isommilla työmailla on tarpeellista nimetä ns. nokkamies, joka varmistaa, että pelastustie on esteetön ja että työmaasähkön käyttö on turvallista. Nokkamies myös valvoo koneiden, laitteiden ja välineiden oikeaa käyttöä.

Perehdytyksessä ja opastuksessa tulee myös yhdessä pohtia ja käydä läpi mahdollisesti muuttuvien olosuhteiden mukanaan tuomat poikkeustilanteet ja miten niissä toimitaan. Yrittäjän tulee myös käydä läpi tilaajan turvallisuustilanteesta vastaavan painottamat ja edellyttämät turvallisuuteen liittyvät säännöt, ohjeet ja menettelyt, mikäli työntekijät eivät ole osallistuneet tilaajan alustukseen ja perehdytystilaisuuteen. Kaikki perehdytys ja opastus tulee kuitata suoritetuksi sekä työntekijän että yrittäjän allekirjoituksella.

Työntekijöiden perehdytykseen tulee yrittäjän varata riittävästi aikaa, jotta jokainen työntekijä on ymmärtänyt oman työroolinsa ja ehtii sisäistää koneiden, laitteiden, olosuhteiden ja työmaan lähiympäristön turvallisuuteen vaikuttavat asiat ja turvalliset toimintatavat.

5.1 Vuokratyövoiman perehdytys

Vuokratyön osalta on työn vastaanottajan ennen työn aloittamista riittävän tarkasti määriteltävä vuokratyön edellyttämät ammattitaitovaatimukset ja työn erityispiirteet sekä ilmoitettava ne vuokratyöntekijän työnantajalle. Tämän on ilmoitettava työntekijälle näistä seikoista ja erityisesti varmistettava, että vuokratyöntekijällä on riittävä ammattitaito, kokemus ja sopivuus suoritettavaan työhön. Työn vastaanottajan on erityisesti huolehdittava vuokratyöntekijän perehdyttämisestä työhön ja työpaikan olosuhteisiin ja työsuojelutoimenpiteisiin. Perehdytys on annettava uuden työntekijän tullessa työhön, työntekijän siirtyessä työmaalla uusiin tehtäviin tai työmaalta toiselle.

Perehdytys on annettava myös ennen uusien materiaalien, työmenetelmien tai koneiden sekä laitteiden käyttöönottoa (Markkanen 2011, s. 186-187).

Korostetun tärkeää pienelle startup yritykselle on saada työturvallisuuteen oikealla asenteella suhtautuvaa ja yrityksen tarpeisiin soveltuvaa ammattitaitoista työvoimaa tarvittaessa. Rekrytoinnin merkitys korostuu ja T4B Distribution Oy:n yrittäjän tulisikin kiinnittää tähän huomioita kommunikoidessaan vuokratyövoimaa välittävien yritysten kanssa. Toimeksiantojen keskitäminen valitsemaansa välitysyriitykseen voi olla kannattavaa siitä näkökulmasta, että yrittäjä saattaa saada vuokratyöntekijöitä, jotka ovat jo aikaisemmin työskennelleet T4B Distribution Oy:n työmailla. Tosin nekin kaikki ovat yksilöllisiä: olosuhteet, lähiympäristö, yhteisen työmaan muut yritykset ja niiden työntekijät.

Vuokratyövoiman perehdyttämisessä ja opastuksessa tulee T4B Distribution Oy:n yrittäjän käyttää samoja menettelyjä kuin mahdollisen muun työvoiman perehdyttämisessä ja opastuksessa (ks. luku 5. Perehdytys). Tässä projektityössä luodut lomakkeet toimivat systemaattisina muistilistoina myös vuokratyövoimaa perehdytettäessä, opettaessa ja opastaessa sekä riskejä arvioitaessa. Myös vuokratyöntekijöitä tulee rohkaista ilmoittamaan läheltä piti -tilanteista ja korostaa tämän menettelyn tärkeyttä. Menettelyn avulla saataan havaita sellaisia työturvallisuuspuutteita, jotka korostuvat vaihtuvaa vuokratyövoimaa käytettäessä. Työtaturman / läheltä piti -tilanteen ilmoitus- ja tutkintalomake löytyy luvusta 6. Tulokset.

Erityisesti muistettavia asioita, jotka liittyvät vuokratyövoiman käyttöön ja heidän perehdyttämiseensä:

- Vuokratyövoimaa käytettäessä tulee yrittäjän pyytää työntekijää näyttämään ajokortti, jos työntekijää ollaan lähettämässä yrityksen ajoneuvoilla yrityksen asioille tai noutamaan varastolta tavaraa tai tarvikkeita. Suoraan itse rekrytoiduilta ajolupa-asia pitää myös tarkistaa, mutta sitä ei tarvitse tehdä toistuvasti, jos tiedossa on, että työntekijällä on ajokortti.
- vaihtuvaa vuokratyövoimaa käytettäessä tulee noudattaa vielä suurempaa huolellisuutta perehdyttämisessä, opettamisessa ja opastuksessa

Perehdytys

- ohjeiden ja määräysten sekä laitteiden käytön osaaminen on varmistettava ja varsinkin jos kyseessä on vieraasta kulttuurista kotoisin oleva työvoima
- läheltä piti -tilanteiden ilmoittamiseen on rohkaistava
- suojainten käyttö on pakollista, mikäli siitä on Työntekijän henkilökohtainen perehdytys ja opastus -lomakkeella sovittu. Suojainten käytön laiminlyönti johtaa sanktioon, esimerkiksi vuokratyöntekijän palauttamiseen vuokratyönvälittäjälle

6 Tulokset ja suositukset

Tämä kehitystyö tehtiin T4B Distribution Oy:lle, joka on nuori ja kasvuhakuinen yritys. Iso osa yrityksen liiketoiminnasta liittyy yleisötapahtumien infrastruktuurin pystytykseen ja purkuun. Asiakastilausten ja -toimitusten koot vaihtelevat yksittäisestä grillistä suuriin telttakokonaisuuksiin kaikkine kalusteineen. Suurimpien tapahtumateltojen kapasiteetti on lähes 200 henkeä ja kokonaisuudet voivat muodostua useista kymmenistä teltoista. Kehitystyö rajattiin käsittelemään vain yleisötapahtumien infrastruktuurin pystytykseen liittyviä työturvallisuusriskejä, perehdytystä työturvallisuuteen sekä poikkeus- ja läheltä piti -tilanteita alalla toimivan startup yrityksen näkökulmasta. Tavoitteena oli luoda kohdeyritykselle työturvallisuusriskien arviointiin ja työntekijöiden perehdyttämiseen soveltuva tapahtumakohtainen riskinarviointi- ja perehdyttämismenettely. Lisäksi tavoitteena oli luoda helppo menettely, jonka avulla T4B Distribution Oy:n henkilökunta ja vuokratyöntekijät voivat ilmoittaa läheltä piti -tilanteista.

Vaaratekijöiden tunnistamista sekä niiden riskitason arviointia varten on luotu lomake (ks. sivu 33), johon on kerätty muistilistaksi yleisötapahtuman infrastruktuurin pystyttämisessä esiintyviä tekijöitä, joihin saattaa liittyä työturvallisuusriskejä. Muistilistan sisältöä pohdittiin yhdessä yrittäjän kanssa sekä etsittiin työturvallisuusalan kirjallisuudesta. Lomaketta hyödyntäen on mahdollista suorittaa tapahtumakohtaisesti kullekin yleisötapahtumalle yksilöllinen riskinarviointi. Lomakkeella on myös ohje, miten riskejä arvioidaan ja pisteytetään sekä miten toimitaan eri riskitasojen kohdalla. Vaaratekijöiden tunnistaminen ja riskinarviointi -lomakkeelle myös merkitään ne toimenpiteet, joilla riskejä pienennetään ja kuka vastaa toimenpiteiden toteuttamisesta ja mikä on niiden aikataulu.

Tällä hetkellä T4B Distribution Oy:ssä ei työskentele muita vakituisesti palkattuja työntekijöitä yrityksen perustajan lisäksi vaan yritys käyttää erikokoisia, tilapäisiä asennusporukoita yleisötapahotumien teltojen ja kalusteiden asennuksissa. Asennuskohteiden työn laajuudet ja kestot vaihtelevat suuresti. Tämä vaikuttaa luonnollisesti vuokratyövoiman kulloiseenkin tarpeeseen. Asennusporukat voivat vaihdella työmaittain ja jopa päivittäin. Työturvallisuushaastetta lisää vielä se, että samalla yleisötapahotumatyömaalla työskentelee usean eri yrityksen työntekijöitä ja myös aikataulut ovat tiukat sekä infrastruktuurin rakentamiselle että purkamiselle. Työntekijöiden perehdyttäminen ja opastaminen työmaan työturvallisuuteen liittyviin asioihin ja tekijöihin on siis äärimmäisen tärkeää. Tätä varten on luotu lomake (ks. sivu 34), johon on kerätty muistilistaksi perehdytettäviä asioita. Muistilistan sisältöä pohdittiin yhdessä yrittäjän kanssa sekä täydennettiin työturvallisuusalan kirjallisuudesta. Yrittäjän on tärkeää tunnistaa jokaisen työntekijän ammattitaito ja kyky suoriutua niistä tehtävistä, joita hänelle työmaalla osoitetaan. Työntekijän henkilökohtainen perehdytys ja opastus -lomake täytetään yhdessä yrittäjän ja työntekijän kanssa. Lomakkeelle kuitataan (rasti ruutuun), kun muistilistalta on ao. kohta käyty läpi, opastettu ja varmistettu, että työntekijä on ymmärtänyt asian. Sekä työntekijä että yrittäjä allekirjoituksellaan vahvistavat, että perehdytys ja opastus on suoritettu.

Läheltä piti -tilanteita sattuu jokaisella työmaalla, joten on tärkeää kerätä niistä dokumentoitua tietoa, jotta yritys voi korjaavia toimenpiteitä tekemällä ennaltaehkäistä työtapahtumia. Tärkeää siis onkin jokaisen tilanteen kohdalla pohtia mikä oli tapahtuman juurisyy ja kohdistaa korjaavat toimenpiteet siihen. Juurisyyyn etsinnässä hyvä keino on esittää 5 kertaa miksi -kysymys. Aina ei tarvita edes viittä kysymystä, sillä juurisyy saattaa löytyä jo aikaisemman kysymyksen kohdalla. On myös syytä muistaa, että juurisyy ei koskaan osoita henkilöä, vaan kyse on prosessissa (esimerkiksi työvaihe tai tiedonkulku) olevasta virheestä.

Esimerkki 5 x Miksi -menetelmästä olettaen, että työntekijä oli vähällä kompastua:

Kysymys 1: Miksi työntekijä oli vähällä kompastua?

Vastaus 1: Maassa lojui sähköjohto, johon työntekijä oli vähällä kompastua.

Kysymys 2: Miksi sähköjohto lojui maassa?

Vastaus 2: Sähköjohtoa ei oltu viety omalle paikalleen käytön jälkeen.

Kysymys 3: Miksi sähköjohtoa ei oltu viety omalle paikalleen?

Vastaus 3a: Sähköjohdolle ei ole osoitettu omaa säilytyspaikkaa. TAI

Vastaus 3b: Työntekijä ei tiedä missä on sähköjohdon säilytyspaikka, kun sitä ei enää tarvita.

Juurisyyt:

- 3a: sähköjohdoille ei ole osoitettu omaa säilytyspaikkaa
- 3b: perehdytyksessä puutteita: järjestys, tavaroiden säilyttäminen

Korjaavat toimenpiteet:

- 3a: sähköjohdoille pitää osoittaa oma säilytyspaikka, jonne ne palautetaan käytön jälkeen
- 3b: perehdytyksessä käytävä läpi työkalujen ja tarvikkeiden säilytyspaikat sekä järjestys

Läheltä piti -tilanteiden ilmoittamista ja juurisyyn selvittämistä varten T4B Distribution Oy voi ottaa käyttöönsä Työterveyslaitoksen nettisivuilla julkaistun Työtapaturman / läheltä piti -tilanteen ilmoitus- ja tutkintalomakkeen, joka on myös tämän dokumentin sivulla 35. Työntekijän henkilökohtainen perehdytys ja opastus -lomakkeella on myös kohta, johon kuitataan, että Läheltä Piti -ilmoitusmenettely on käyty läpi työntekijän kanssa. Yrittäjän onkin syytä pitää riittävästi Työtapaturman / läheltä piti -tilanteen ilmoitus- ja tutkintalomakkeita työmailla työntekijöiden saatavilla, jotta kaikki läheltä piti -tilanteet tulisi ilmoitettua, dokumentoitua ja tutkittua.

Suosittelavaa on, että T4B Distribution Oy ottaa aktiiviseen käyttöönsä tässä kehitystyössä luodut kolme dokumenttia:

- Vaaratekijöiden tunnistaminen ja riskinarviointi
- Työntekijän henkilökohtainen perehdytys ja opastus
- Työtapaturman / läheltä piti -tilanteen ilmoitus- ja tutkintalomake

Lomakkeet tulee myös säilyttää ja arkistoida asianmukaisesti, jotta yritys pystyy tarvittaessa osoittamaan täyttäneensä myös lakisääteiset työturvallisuusvelvoitteensa näiltä osin.

Suomessa kuntien pelastustoimet ohjeistavat erilaisten tilapäisten rakennelmien ja rakenteiden turvallisuuteen liittyvistä asioista sekä poikkeustilanteisiin varautumisesta. Onkin suositeltavaa, että T4B Distribution Oy:n yrittäjä on yhteydessä pelastustoimeen, jonka vastuualueella yleisötapahtuma kulloinkin toteutetaan. Kunnilla on myös kuntakohtaisia pystytystodistuksia, joita ne edellyttävät alan toimijoilta. Mikäli tapahtuman järjestäjätaho ei toimita pystytystodistus -lomaketta täytettäväksi, on yrittäjän suositeltavaa olla itse yhteydessä kunnalliseen toimijaan tämän asian varmistamiseksi ja toimintaohjeiden saamiseksi.

T4B Distribution Oy:ssä voi myös harkita olisiko mahdollista palkita työntekijää tämän tekemästä läheltä piti -tilanteen ilmoittamisesta. Tällä voi olla yllättäväkin motivoiva merkitys. Lisäksi yrityksessä voi pohtia, onko tarvetta kääntää edellä mainittuja dokumentteja muille kielille, jotta työturvallisuuteen liittyvät asiat tulevat varmasti ymmärretyiksi ja sisäistetyiksi.

Lomakkeiden aktiivinen käyttäminen tulee osoittamaan, miten toimivia ne ovat käytännössä ja miten niitä tulisi edelleen kehittää.

TYÖNTEKIJÄN HENKILÖKOHTAINEN PEREHDYTYS JA OPASTUS	
TYÖMAAN NIMI JA OSOITE:	_____
TYÖN TILAAJA:	_____
TYÖN TEETTÄJÄ:	T4B Distribution Oy
PALKAN MAKSAVA YRITYS (y-tunnus):	_____
TYÖNTEKIJÄN TIEDOT	
NIMI:	_____
SYNTYMÄAIKA:	_____ Puhelin: _____
AMMATTI TAI -TUTKINTO (nimike ja suoritusajankohta)	_____
ARVIOITU TYÖN KESTO ALOITUS PVM:	_____ LOPETUS PVM: _____
TYÖTURVALLISUUSKORTTI:	KYLLÄ ☐ VOIMASSA (kk / vvvv) _____ EI ☐
TRUKKIKORTTI:	KYLLÄ ☐ VOIMASSA (kk / vvvv) _____ EI ☐
TYÖN TILAAJA PEREHDYTTÄNYT YHTEISELLÄ TYÖPAIKALLA TYÖMAAN OLOSUHTEISIIN JA VAARATEKIJÖIHIN: KYLLÄ ☐ EI ☐	
TYÖN TEETTÄJÄ PEREHDYTTÄNYT YHTEISELLÄ TYÖPAIKALLA TYÖMAAN OLOSUHTEISIIN JA VAARATEKIJÖIHIN: KYLLÄ ☐ EI ☐	
T4B Distribution Oy:n TOIMESTA TYÖNTEKIJÄLLE SELVITETTÄVÄT ASIAT:	
TYÖMAAN YLEISESITTELY JA TYÖKOHTEESEEN TUTUSTUMINEN ☐	PALOTURVALLISUUS - alkusammutuskalusto ☐
TYÖMAAN VAARATEKIJÄT JA RISKIEN ARVIOINTI _____ ☐	TYÖMAAN SIISTEYS JA JÄRJESTYS _____ ☐
TYÖSUOJELUORGANISAATIO _____ ☐	PELASTUSTIE _____ ☐
SOSIAALITILAT _____ ☐	PUTOAMISSUOJAUS _____ ☐
AJONEUVO- JA HENKILÖLIIKENNE _____ ☐	NOSTOLAITTEET - käytön opastus _____ ☐
KULKUTIET ☐	KONEET JA LAITTEET (pumppukärryt, ruuvinvääntimet yms.) ☐
TRUKKI - perehdytys ja käytön opastus ☐	TYÖMAASÄHKÖISTYS JA -VALAISTUS _____ ☐
MATERIAALIN KÄSITTELY ☐	JÄTTEIDEN KÄSITTELY JA LAJITTELU _____ ☐
- kuljetus ja kuljetusvälineet ☐	TERVEDELLE VAARALLISET AINEET _____ ☐
- purku ja lastaus kuljetusvälineistä ☐	HENKILÖKOHTAISET SUOJAIMET (TARVITTAESSA) _____ ☐
ENSIAPUVALMIUS ☐	- turvakengät _____ ☐
LÄHELTÄ PITI -ILMOITUSMENETTELY ☐	- turvalippis _____ ☐
	- suojalasit _____ ☐
ERITYISTÄ HUOMIOITAVAA ! _____	
TYÖNTEKIJÄN ALLEKIRJOITUS JA PVM _____	
TYÖNTEKIJÄN NIMEN SELVENNYS _____	
PEREHDYTTÄJÄN ALLEKIRJOITUS JA PVM _____	
PEREHDYTTÄJÄN NIMEN SELVENNYS _____	

Työtapaturman / läheltä piti -tilanteen ilmoitus- ja tutkintalomake

Kuvaus työtapaturmasta/läheltä piti -tilanteesta (Kenelle tapahtui, missä tapahtui, mitä ja miten tapahtui, ketä oli osallisena, silminnäkijät, tapahtuman seuraukset tai mahdolliset seuraukset)	
Työtapaturman/läheltä piti -tilanteen syntyyn vaikuttaneet tekijät (Olosuhdetekijöiden vaikutukset, puutteet työohjeissa ja perehdyttämisessä, henkilökohtaisten suojainten ja turvavälineiden käytössä, töiden organisoinnissa, suunnittelussa ja johtamisessa, tms.) Esitä 5 x Miksi? juurisyyn selvittämiseksi.	
Keinot, jolla vastaavat tilanteet ehkäistään tulevaisuudessa. (Sovitut kunnostus- ja kehittämistoimenpiteet sekä niiden vastuuhenkilö, aikataulu ja seuranta)	
Päivämäärä	Tutkintaan osallistuneiden allekirjoitukset

7 Lähdeluettelo

Heljaste, J-M., Korkiamäki, J., Laukkala, H., Mustonen, J., Peltonen, J., Vesterinen, P. 2008. Yrityksen turvallisuusopas. Gummerus Kirjapaino Oy.

<https://www.ttl.fi>. Luettu 28.3.2020

<https://tukes.fi/tapahtumaturvallisuus>. Luettu 14.3.2020.

Ilmonen, I., Kallio, J. Koskinen, J., Rajamäki, M. 2013. Johda riskejä – käytännön opas yrityksen riskienhallintaan. Bookwell Oy.

Koponen, Kari 2017. Tukes. Ohje yleisötapahtumien turvallisuuden edistämiseksi.

Kuusela, H., Ollikainen, R. 2005. Riskit ja riskienhallinta. Tampereen yliopistopaino-Juvenes Print Oy.

Lepistö, I. 1992. Työpaikan aikuiskoulutus: perehdyttäminen, työnopastus. Painotalo Auranen Oy.

Leppänen, J. 2006. Yritysturvallisuus käytännössä. Turvallisuusjohtamisen portfolio. Gummerus Kirjapaino Oy.

Markkanen, J. 2011. Rakennustyömaan turvallisuussuunnittelu. Suomen Rakennusmedia Oy.

Oedewald, P., Reiman, T. 2006. Turvallisuuskriittisten organisaatioiden toiminnan erityispiirteet. Otamedia Oy.

Päijät-Hämeen pelastuslaitos, 2014. Yleisötilaisuuden turvallisuus. Tilapäisrakennelmien ja myyntipisteiden turvallisuusjärjestelyt.

Reiman, T., Oedewald, P. 2008. Turvallisuuskriittiset organisaatiot. Onnettomuudet, kulttuuri ja johtaminen. Edita Prima Oy.

Sauni, S., Lappalainen, J., Piispanen, P. 2005. Hyvä Turvallisuusjohtaminen teollisuuden yhteisillä työpaikoilla. Tilaaja-toimittaja -suhteen pelisäännöt. Topnova Oy.

Vasara, J., Nenonen, S., Hyytinen, T. 2010. Turvallisuusjohtaminen teollisuuden palveluissa. Palveluntoimittajan opas. Savion kirjapaino Oy.